B 373/5

ELTÁVOZVA 1963

A M. KIR. TANÁRKÉPZŐ-INTÉZETI GYAKORLÓ-FŐGIMNÁZIUM ÉRTESÍTŐJE

AZ 1918—1919. ÉS 1919—1920. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE

Dr. PAPP FERENC

IDEIGLENES IGAZGATÓ.

816

BUDAPEST, 1920.

1976

1985

B773/5
13592

VÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR BUDAPEST

Adatok az intézetnek 1918—1919. és 1919—1920. évi történetéhez.

Az elmult két év intézetünkre nézve a megpróbáltatások kora volt. A társadalmi és politikai mozgalmak, melyek közéletünkön végigviharzottak, mély nyomot hagytak iskolánk életében is. Az 1918—19-ik iskolai évre a két forradalom nyomta rá bélyegét. Leginkább e mélyreható átalakulások idézték elő a legnagyobb változásokat iskolánk vezetésében és tanári karában.

Az iskolai év elején foglalta el tanári székét Geduly Olivér, mint rendes tanár. (V. K. M. 117.294—1918.) Ugyanekkor osztatott be szolgálattételre Danczer Béla, a Szent Szív intézet leánygimnáziumának igazgatója. (V. K. M. 150203—1918. Hasonlóképen ezúttal kezdte meg intézetünkben működését a helyes beszéd és előadásmód technikájára vonatkozó előadásaival Simonyi Béla, mint ideiglenes szolgálattételre beosztott tanár. (V. K. M. 221.063—1919. febr. 1.) Az iskolai év elején tértek vissza katonai szolgálatukból régi munkakörükbe dr. Balázs István és Kármán Ferenc, leszerelt tanárok, míg az orosz fogságban maradt Bokor Lászlót Rónay Kázmér helyettesítette, a leszerelt, de szabadságolt Szervánszky Jenő tornatanár teendőit pedig Pischinger Nándor látta el.

A tanácskormány uralma teljesen megváltoztatta intézetünk képét, az iskola élérő régi vezetőjét elmozdította, a megüresedett tanári székeket új tanárokkal töltötte be, az ifjuság gondolkodásának átalakításával pedig külön e célra kirendelt oktatókat bízott meg. Növendékeink a nehéz időkben nagyrészt magyar ifjakhoz méltóan viselkedtek, mindazáltal a közélet izgalmai, a folytonos változások s a bizalmi rendszer következményei meglazították a fegyelmet. Iskolai munkánkat nagyobb szünet csak egyszer szakította

meg, mikor a spanyol betegség miatt hosszabb időre kellett iskolánkat bezárnunk.

A korszak megrendítő eseményei között a halál is többször éreztette hatalmát intézetünkkel. Őszinte részvétünk kisérte el utjára Nicht Istvánt, iskolánk hűséges, régi altisztjét, a spanyoljárványidején pedig Rappai György IV. oszt. tanulót és Jellinek Henrik VII. oszt. tanulót, ifjuságunk derék tagjait. A tanácskormány uralmának izgalmas napjaiban borította mély gyászba intézetünket br. Eötvös Lórándnak, a Tanárképző-intézet kurátorának, a magyar tudósvilág büszkeségének halála.

A tanácskormány megdöltével, 1919 augusztus 13-án, iskolánk élére ismét visszakerült régi vezetője, dr. Pruzsinszky János c. főigazgató (V. K. M. 103.125—1919.); minthogy azonban korára és egészségi állapotára való tekintettel 1919 szept. 1-től kezdve szabadságot kért, a vallás- és közokt. minisztérium 103.269—1919. sz. rendelete szerint 1919 aug. 20án dr. Papp Ferenc intézeti tanárt bízta meg az igazgatói teendők végzésével. Papp Ferenc, bár megkérdezése nélkül és távollétében történt megbizása, a tanári kar egyértelmű kivánságára szept. 1-én vállalta a nehéz feladatot. Egyelőre az igazgatás alig lehetett más, mint a romok eltakarítása s a rend visszaállitása.

Az új korszak új tanárokat hivott meg az új munkára. A tanári karban beállott változásokat a következő adatok jelzik. A vallás- és közokt. minisztérium 104.074—1919. szept. 4. sz. rendeletével dr. Alszeghy Zsolt, Gröger Rezső, dr. Gombos Albin, Kronberger Ede, Rónay Kázmér tanárokat szolgálattételre intézetünkhöz osztotta be, Simonyi Bélát pedig az 1919—20. iskolai évre is meghagyta iskolánkban. Ugyancsak a vallás- és közokt. minisztérium 103.982—1919. szept. 10. sz. rendeletével Martos János X. ker. tisztviselőtelepi tornatanárt intézetünkhöz helyezte át. Dr. Fest Sándort, ki 1920 áprilisáig megszállott területről nem távozhatott, Scheitz Emil tanárjelölt helyettesítette. Dr. Cserép József a V. K. M. 103,900—1920. máj. 1. sz. rendeletével Ujházy László a V. K. M. 103.901—1920. máj. 1. sz. rendeletével nyugalomba helyeztettek; iskolánknak és a tudománynak e két érdemes munkását legjobb kivánságaink kisérik a jól megérdemelt nyugalomba. Említést érdemel még a V. K. M.-nak 102.164—1920. márc. 11. sz. rendelete, melynek értelmében a minisztérium Krywald Ottó, szentszéki tanácsost és érseki főbiztost, a katholikus hitoktatás szakfelügyeletével intézetünkben is megbizta.

Komoly törekvéseink elé a nehéz viszonyok új meg új akadályokat gördítettek. Mindenekelőtt az aug. folyamán intézetünkbe beszállásolt olasz katonaság kihelyezését kellett kieszközölnünk. Miután ez több bútorunk átengedése mellett hamarosan sikerült, a takarítás és a megrongált épület kijavítása miatt csak szept. közepe táján indulhatott meg iskolai munkánk. Ez időben kellett a tanácskormány idején készült iskolai bizonyítványokat és névkönyveket ujakkal kicserélnünk. Ekkor tartottuk meg a tanácskormánytól eltörölt juniusi érettségi vizsgálatokat is. Másrészt mint a mult kísértetei, állandó izgalmat keltettek a tanári karban s az ifjuság kebelében elrendelt igazoló eljárások, melyek a tanácskormány uralma alatt tanusított magaviseletre vonatkoztak.

Teljesen összezavarta iskolánk belső életét a tüzelőanyag hiánya és a spanyol betegség terjedése. November 4.-től kezdve március közepéig valójában csak egy termet fűttethettünk, melyben a VII. és VIII. o. felváltva folytathatta legfontosabb tanulmányait. A többi osztályokkal hetenként csak egyszer érintkezhettek tanáraik. Az igazgatói iroda is rendesen fűtetlen volt. Ily körülmények között kiszámíthatatlan kárt szenvedett intézetünk vezetése és ifjúságunk nevelése. Még így is többször az a veszély fenyegette intézetünket, hogy elvonják rendeltetésétől; majd a képviselőválasztás céljaira, majd meg a békedelegáció számára akarták lefoglalni, míg az illetékes köröket sikerült meggyőzni a kísérletek veszedelmes következményeiről. A melegebb idők beálltával mind a tanuló ifjúság, mind a tanári kar nagy buzgalommal igyekezett a mulasztottakat pótolni. Ekkorra már biztosítottuk a rendkívüli tantárgyak tanítását is, minthogy a V. K. M.-nak 1573—1920. febr. 8. sz. rendelete értelmében a rendkívüli tantárgyakért járó díjak szedésére nézve visszatértünk a világháború előtti gyakorlathoz. Az 1919—20.-ik iskolai évben a következő rendkívüli tárgyak szerepeltek tanításrendünkben: német nyelvi gyakorlatok (Bielek), természetrajzi gyakorlatok (Balázs, Geduly), fizikai gyakorlatok (Kronberger, Szíjártó), gyorsírás (Pályi), ének és zenekari gyakorlatok (Wagner), tornászati gyakorlatok (Martos).

Mintha a nagy csapások, melyek nemzeti életünket feldúlták, ifjúságunk gondolkodását is komolyabbá tették volna. A Br. Eötvös József-önképzőkörnek március 15-iki ünnepe tanítványaink hazafias érzelmeiről tett tanuságot. Ifjainknak a sportversenyen szerzett győzelmei pedig férfias határozottságot és nagy gyakorlatot árultak el. Hogy ez évben még sem osztottunk ki ösztöndíjakat, illetve

jutalomdíjakat, annak oka a kamatok csekélysége volt; a megmaradt összegeket a jövő évi kamatokkal együtt kezeljük.

Intézetünk iránt az elmúlt évben is többször mutatták jótevői rokonérzésüket. Közöttük említem meg a Héber—Bernát-féle ösztöndíj alapítóit; nemes jóindulatukért e helyen is tolmácsolom intézetünk köszönetét. Tisztelettel jegyezzük be iskolánk évkönyvébe azokat a becses adományokat is, melyekkel Jellinek Lajos vezérigazgató, br. Harkányi Jánosné, Aigner Lajos és Gáspár Fülöp gazdagították természetrajzi szertárunkat. Hálás érzelmeinkre számíthat a pesti izr. hitközség is a Brüll-féle ösztöndíjért, melyre a tanári kar Major Ottó VI. oszt. tanulót tartotta érdemesnek, valamint dr. Waldapfel János tanárképző int. tanár, aki Kármán Mór *Pedagógiai Dolgozataival* kívánta egyik kiváló tanárjelöltünket kitüntetni. Az utóbbi jutalmat legbuzgóbb tanárjelöltünk, Scheitz Emil nyerte el. Nem hagyhatom említés nélkül az amerikai, svéd és norvég szeretetadományokat sem, melyekben intézetünk szintén részesült; különös értéket adott ezeknek a bennük nyilvánuló emberszeretet, mely éles ellentétben áll korunk sivár szellemével, az engesztelhetetlen nemzetek vad szenvedélyeivel.

Visszatekintve a lefolyt iskolai évre, hálás szívvel köszönöm meg tanártársaim támogatását. Különösen hálára kötelezett Gröger Rezső tanártársam, aki a pénztár kezelésében mindig készséggel segítkezett. Hogy azonban intézetünket a nehéz viszonyok között úgy is, ahogy tudtam, elkormányoztam, abban legnagyobb része Danczer Béla tanártársamnak volt, ki nem sajnált sem időt, sem fáradságot, hogy számomra az irodai ügyek vezetését megkönnyítse. Ezt az áldozatot, mint emelkedett gondolkodás jelét, igazgatói évemnek legszebb emlékei közé sorolom. Mély tisztelettel emlékezem meg a Tanárképző-intézetnek nagyérdemű igazgatóságáról: dr. Petz Gedeon igazgató úr ő méltóságáról és dr. Wittmann Ferenc igazgatóhelyettes úr ő méltóságáról, kik többször ellátogattak intézetünkbe és állandó érdeklődésükkel irányították iskolánk életét.

Igazgatói működésem fogyatkozásaival szemben szolgáljon mentségemül, hogy már 1919. novemberében kértem igazgatói tisztemtől való felmentésemet, s csak a Tanárképző-intézet igazgatósága birt rá kérésem ideiglenes visszavételére. Enyhítő körülményként felhozom még azt is, hogy mióta 1919. decemberében felmentésem iránt a V. K. M.-hoz is benyújtottam kérésemet, az ott nyert értesüléseim után joggal várhattam ügyem gyors elintézését és így messzebb időre terjedő igazgatói tervekbe nem bocsátkozhattam.

Vajha a nyugodtabb idők adnának módot intézetünknek, hogy teljes mértékben kivehesse részét a nemzetmentés munkájából, vajha újra elfoglalhatná a magyar műveltségben azt a helyet, mely tiszteletreméltó hagyományainál és nagy hivatásánál fogva megilleti!

II.

Az intézet tanári testülete az 1919—1920. iskolai évben.

Igazgató (ideiglenesen):

Papp Ferenc dr., tanította a VIII. o.-ban a magyar irodalmat.

Rendes tanárok:

Alszeghy Zsolt dr., tanította a II., III. és VI. o.-ban a magyar nyelvet, a II. oszt. főnöke; *Balázs István dr.*, tanította az I., II., IV. és VI. oszt.-ban a természetrajzot, a III. oszt.-ban a földrajzot; *Bielek Dezső*, tanította a IV. és V. oszt.-ban a latin nyelvet, a IV. oszt.-ban a német nyelvet, a IV. oszt. főnöke; *Császár Ernő dr.* tanította az I., V. és VII. oszt.-ban a magyar nyelvet, az I. oszt. főnöke; *Danczer Béla*, tanította a II. és VIII. oszt.-ban a latin nyelvet; *Fest Sándor dr.*, tanította a III., V., VII. és VIII. osz..-ban a német nyelvet; *Geduly Olivér*, tanította V. oszt.-ban a természetrajzot, a II., III. és IV. oszt.-ban a rajzoló geometriát, a II. oszt.-ban a szépírást, a V. oszt. főnöke; *Geréb József dr.* c. igazgató, tanította a VI. oszt.-ban a latin, görög és német nyelvet, a VI. oszt. főnöke; *Gombos Albin dr.*, tanította a III., IV., VIII. oszt.-ban a történelmet, a VII. oszt.-ban a görögpótló irodalmat; *Gröger Rezső*, tanította a III. oszt.-ban a latin nyelvet, az V. és VIII. oszt.-ban a görög nyelvet, a III. oszt. főnöke; *Kármán Ferenc*, tanította a II., IV. és VI. oszt.-ban a mennyiségtant; *Kronberger Ede*, tanította az I., III. V. és VIII. oszt.-ban a mennyiségtant, a VIII. oszt. főnöke; *Pályi Sándor*, tanította az I. és II. oszt.-ban a földrajzot; *Rónay Kázmér*, tanította az I. oszt.-ban a rajzoló mértant és szépírást, az V., VI., VII. és VIII.-ban a görögpótló rajzot; *Simonyi Béla* a helyes beszéd- és előadásmód technikáját az I. és II. oszt.-ban; *Staud János dr.* tanította a IV. oszt.-ban a magyart, a VII. oszt.-ban a latint, a VIII. oszt.-ban a filozófia propedeutikát és a görgpótló irodalmat, a VII. oszt. főnöke; *Szabó Dezső dr.*, tanította az V., VI., VII. oszt.-ban a történelmet, az V. oszt.-ban a görögpótló irodalmat; *Szijártó Miklós* c. igazgató, tanította a VII. oszt.-ban a mennyiségtant, a VII. és VIII. oszt.-ban a természettant; *Wagner József dr.*, tanította az I. oszt.-ban a latint, a VI. oszt.-ban a

görögpótló irodalmat, a VII. oszt.-ban a görög nyelvet; *Martos János* az I—VIII. oszt.-ban a tornát.

Hitoktatók:

Demény Dezső, tanította a róm. kath. hittant; *Szabó Károly* a ref. hittant; *Sas Béla* az ág. ev. hittant; *Józan Miklós* az unit. hittant; *Bikár Radijov* a gör. kel. (szerb) hittant; *Kandel Sámuel dr.* az izr. hittant.

III.

Az intézet tanárjelöltjei.

A) Az 1918—1919. iskolai évben.

Ösztöndijas rendes tagok:

Ember Nándor, 1897. jan., Budapest, rk., magy., franc., ném., szkv. (jan.-ban távozott). Gerhauser Albert, 1896. szept. 26., Kőszeg, ág. ev., magy., ném., szkv. (még szept.-ben másutt vállalt tanári állást). Heinrich Péter (lásd 1914—15. évi Ért.), csak nov. és dec.-ben volt az intézetben. Pukánszky Béla, 1895. dec. 22., Pozsony, ág. ev., magy., ném., szkv. Scheitz Emil, 1892. márc. 31., Magyaróvár, r. k., lat., ném., szkv. Schermann Szilárd, 1895. jan. 25., Igló, ág. ev., termrajz, földr., szkv.

Rendkivüli tagok:

Ábrahám Ambrus (premontr.), 1893. nov. 20. Tusnád (Csik m.) r. k., termr., földr., szkv. Hajba Károly, 1892. febr. 6. Farád (Sopronm.), r. k., földr., tört. szkv. Kiss Gyula, 1887. jún. 25., Nagybánya, r. k., latin görög, szkv. Szalay László (premontr.), 1895. márc. 24. Budapest, r. k., termr., mennyis. Véghelyi István (ciszterc.), 1893. dec. 24. Farád (Sopron m.), r. k., termt., vegyt., alapv. Zachár Emil, 1893. aug. 1. Felsővesztény (Nyitra m.), r. k., magy., lat., tört., alapv.

B) Az 1919—1920. iskolai évben.

Ösztöndijas rendes tagok:

Boros Rezső, 1897. jan. 20., Budapest, r. k., magy., ném., szkv. Jób László, 1897. dec. 2., Ujpest, r. k., magy., tört., okl. Dr. Kieselbach Gyula, 1891. nov. 22. Kassa, ág. h. ev. term., vegyt., okl. Kutsinszky

Béla, 1894. dec. 9. Budapest, ág. h. ev. magy., ném., szkv. Scheitz Emil, 1892. márc. 31. Magyaróvár, r. k., ném., lat., gör., okl. Dr. Vörös Lajos, 1896. aug. 10. Városhídvég (Somogy m.), ref., tört., földr., szkv.

Rendkivüli tagok:

Benigny Andor, 1895. jan. 15., Igló, ág. h. ev., magy., ném., okl. Kási Jenő, 1894. júl. 25., Makó, ref., menyt., termt., alapv. Kirchner Béla, 1898. júl. 30., Besztercebánya, r. k., magy., tört., alapv. Varga Ferenc, 1889. dec. 21. Sopron, ág. h. ev. termr., földr., okl. (novemberben távozott).

IV.

A tanulók névsora

az 1919—1920-ik iskolai évben.

I. osztály.

Baros Kálmán, Beder József, Brodszky Dezső, Csilléry László, Décsi László, Eifried Aladár, Fischer Alfréd, Fischer Endre, Fuchs Mihály, Gorka Tivadar, Grósz István, Hedry Aladár Hoffmann Károly, Liska Zoltán, Mátrai Béla, Molnár József, Patat Pál, Polizer Illés, Pollák György, Pozsonyi Tibor, Révész Károly, Torday György, Ungár Endre.

Magántanulók: Bernauer Lázsló, Háber György, Tahy István.

Kimaradtak: Goldberger Gábor, Goldberger György, Markó Béla, Pogány Miklós.

II. osztály.

Ács Ödön, Ágotai Géza, Ányos Pál, Bálint István, Clair Gyula, Fabinyi Andor, Fischer Albert, Fischer László, Fleischmann Pál, Fodor Ervin, Goldner Endre, Greiner Miklós, Kann Ferenc, Káldor Miklós, Kelemen László, Kerekes Gábor, Kertész András, Kertész Gábor, Képessy József, Köhler György, Kun Jenő, Kürti Miklós, Lázár József, Liska Gyula, Lukács-Lessner Ervin, Marton László, Nékám Lajos, Puskás István, Róka Róbert, Simoncsics József, Schindler Pál, Szász Tibor, Szigeti Pál, Szlávik István, Tábori Pál, Tolnai Antal, Tolnai Géza, Vámbéry Ármin, Waldmann Herbert, Winternitz Sándor, Zimnic János.

Magántanulók: br. Kemény Boldizsár, Krolopp Hugó, Polnai Iván, br. Radvánszky Antal, Tarcsay Egon, Várhidy László.

Kimaradt: Horovitz Péter.

III. osztály.

Aigner Lajos, Ajkay Zoltán, Balás Ferenc, Balla Gábor, Barca István, Bauer István, Benda Ákos, Bikár Deján, Braun László, Erdey-Grúz László, Forgó István, Garai György, Hajdú György, Heinrich Antal, Hlavács Andor, Kann Imre, Keszthelyi Nándor, Koppány István, László Tibor, Lázár György, Léderer Béla, Nánássy László, Németh Viktor, Penkala László, Pollák Mihály, Ráth István, Schmidl László, Schütz-Harkányi Ede, Szatmári Sándor, Szénássy György, Szilágyi András, Szilágyi Endre, Teller Ede, Vágó Gyula, Várhidy László, Végh Pál, Wahlkampf Henrik, Wenczel Miklós.

Magántanuló: Dóra Pál, Gerő Sándor, Kiss Endre, Vass Tibor.

Hollandiába utaztak: Oberschall Viktor, Vásárhelyi Egon.

IV. osztály.

Ágotai László, Baros Imre, Bolgár Tibor, Böszörményi András, Erlesbek Ottó, Ervin László, Etter Dezső, Fischl György, Gaigne Győző, Gáspár R. Endre, Gottlieb László, Hajdu Péter, Harkányi József, Hecht Oszkár, Heinrich József, Hinfner Kálmán, Jobbágyi Zsolt, Katscher Egon, Kertész Nándor, Liska Béla, Molnár Dénes, Pákh Károly, Ráth Gábor, Róka Gedeon, Rosenberg Győző, Rubinyi György, Sebestyén Márton, Stux György, Stux Károly, Szegvári Miklós, Szeleczky István, Szőke Jenő.

Magántanulók: Kammer György, Maier György, Polnay Péter.

Kimaradtak: Halász György, Hervey Jenő, Hodossy Imre, Pap László.

V. osztály.

Arszenievits Géza, Bajor István, Bedő Andor, Gárdos István, Gesztesi Béla, Halász Andor, Heinrich István, Jablonkay István, Jármai Gyula, Jármay Elemér László, Keményffy János, Kommer László, Kórösi Ferenc, Mandl Gyula, Masirevich György, Melichár Antal, Milos Endre, Molnár Ákos, Montag János, Neményi Endre, Szabó Imre, Szabó Pál, Szilágyi György, Szobotka Pál, Takács Endre, Tangl Lóránd, Vámbéry György, Waigand Ferenc, Zádor Béla, Zimnic Károly.

Magántanulók: Dietz Miklós, Pásztó György.

Hollandiába utazott: Pályi Károly.

Kimaradtak: Demant Alfréd, Lickl Géza.

VI. osztály.

Baracs János, Bielek László, Dezsényi Ferenc, Déry György, Dominich Vilmos, Ervin Pál, Gara István, Geréb István, Hajdú János, Holló József, Janovics András, Jármay Géza, Kaiser Emil, Karai Gusztáv, Kasselik László, Kirchner Sándor, Kramer Andor, Krausz László, Kultsár Miklós, Ledofsky István, Lossonczy Tamás, Major Ottó, Nékám Sándor, Rosenberg Gábor, Rózsahegyi László, Schramek József, Schranz Dénes, Siklóssy István, Simon Ferenc, Stern József, Tuzson János, Vas Lajos.

Svájcba, illetve Hollandiába utaztak: Burda István, Hlavács Kornél, Téglás Sándor.

Magántanulók: Hönich Miklós, Otta Ede.

Kimaradtak: Nagy Jenő, Szádeczky-Kardos Jenő.

VII. osztály.

Aczél István, Aujeszky László, Bikár Iván, Blaskovich Erneszt, Blaskovich Péter, br. Brandenstein Gyula, Braun Pál, Dáni Szabolcs, Elek Szilárd Pál, Fleischl Gyula, Fürst Andor Károly, Genthon István, Groák Gyula, Haich Béla, Hajdúfy Károly, Halász István, Illés Imre, Klug Nándor, Okolicsányi Pál, Péter Andor, Schmidl Ernő, Simon-Milch György, Székely Ádám, Szirmai Zsolt, Szomjas György, Szőke Zoltán, Szűcs Miklós, Vas György, Zarka Dénes, Zeuner Lajos.

Magántanulók: Bulcsú Barnabás, Frankl Ervin, Szinyei Merse Lajos, Vermes Géza.

Kimaradt: Szegedy Géza.

VIII. osztály.

Bak Lóránt, Barton Béla, Beér Bertalan, Bielek Gábor, Boros Ernő, Csécsi Nagy Miklós, DezsényiPál, Dick Endre Ákos, Dörschug Tibor, Erdey-Grúz Tibor, Fuchs Pál, Gara György, Gazdy Tibor, Gál Endre, Iványi Sándor, Jablonkay Géza, Jeney László, br. Kohner Miklós György, br. Kőrányi László, Kosztics Milán, Lukáts Tibor, Malonyay Dezső Tamás, Marinovich László, Marton György, Nánássy Ferenc, Pályi István, Pályi Sándor, Ritoók Zsigmond, Sándor Miklós, Schranz András, Sebestyén György, Siklóssy József, Somogyi Tóth József, Stamberger Bódog, Szádeczky-Kardoss László, Takács Ervin, Vass László, Wolfinger Andor.

Magántanulók: Jankovich Lajos, Urmánczy Jeromos.

V.

Érettségi vizsgálatok az 1918—1919. és 1919—20-ik iskolai évben.

1. Az az érettségi vizsgálat, mely a tanácskormány uralma következtében 1919 június havában elmaradt, a V. K. M.-nak 103,125/1919. aug. 13. sz. rendelete értelmében 1919. szeptember havában ment végbe. Az írásbeli vizsgálatot, mely az említett rendelet szerint csak a magyar nyelvre és irodalomra terjedt ki, szept. 6.-án tartottuk meg, a szóbeli vizsgálatokat pedig szept. 10—12.-én dr. Császár Elemér nyilv. rendes egyetemi tanár elnöklése mellett ejtettük meg. A vizsgálaton valamennyi tanuló megfelelt, még pedig 6 tanuló jeles, 11 tanuló jó, 8 tanuló elégséges eredménnyel. Érettségi bizonyítványt nyertek: Baumgarten Edgár, br. Brandenstein Béla, Darányi György, Fábry József, Gaszner Tibor, Halmos Tibor, Hattyasy Dezső, Heinrich Gábor, Janovits Ferenc, Kopits Imre, Kovács József, Kövess István, Lukachich-Matlekovits Aladár, Major Ervin, Nagy István, Pál István, Popper György, Riesz György, Steffanits Pál, Sziklás Endre, Téthi Pál, Tóthváradv-Asbóth Miklós, Varjassy József, Vécsei György és Wolfner László.

2. Két tanulónk: Bikár Sztanoje és Hedry Árpád, akik a szeptemberi érettségi vizsgálat idején megszállott területen tartózkodtak, engedelmet nyertek arra, hogy 1919 október havában tehessenek érettségi vizsgálatot. Az okt. hó 20.-án tartott írásbeli és a 21.-én megejtett szóbeli vizsgálaton, amely ugyancsak dr. Császár Elemér egyetemi nyilv. rendes tanár elnökölt, mindkét tanuló megfelelt elégséges, illetőleg jó eredménnyel.

3. A június havi érettségi vizsgálatra jelentkezett 38 rendes tanuló, 1 magántanuló és egy tanuló, ki megszállott területről nem távozhatván, az 1919-ik évi őszi érettségi vizsgálatokon nem vehetett részt. A vizsgálat írásbeli része június 10., 11. és 12.-én folyt le s a benyújtott dolgozatok alapján az összes jelöltek szóbel vizsgálatra kerültek. A szóbeli érettségi vizsgálatokon június 23., 24., 25. és 26.-án dr. Wittmann Ferenc műegyetemi ny. r. tanár, tanárképző intézeti helyettes igazgató elnökölt. Ez alkalommal jelesen érett lett 18 tanuló, jól érett 9, érett 10, egy tárgyból a szeptemberi javító vizsgálatra utasíttatott 2, a teljes vizsgálatoknak egy év mulva való ismétlésére utasíttatott 1. Június 26.-án érettségi bizonyítványt kaptak következő növendékeink: Bak Loránt, Barton Béla, Beér Bertalan, Bielek Gábor, Boros Ernő, Csécsi-

Nagy Miklós, Dezsényi Pál, Dick Endre, Dörschug Tibor, Erdey-Grúz Tibor, Fuchs Pál, Gara György, Gazdy Tibor, Jablonkay Géza, Jankovich Lajos, br. Kohner Miklós György, br. Korányi László, Kosztics Milán, Lukáts Tibor, Malonyay D. Tamás, Marinovich László, Marton György, Nánássy Ferenc, Pályi István, Pályi Sándor, Ritoók Zsigmond, Sándor Miklós, Schranz András, Sebestyén György, Siklóssy József, Somogyi-Tóth József, Stamberger Bódog, Szádeczky-Kardoss László, Szinyei-Merse György, Takács Ervin, Vass László, Wolfinger Andor.

VI.

Statisztikai kimutatás.

A tanulók száma. A rendes tanulók száma az iskolai év elején 300 volt, az iskolai év végén 268.

Az utóbbiak, tehát a vizsgálatot tett és osztályzatot nyert tanulók, osztályok szerint a következőképen oszlottak meg: I. 27, II. 41, III. 38, IV. 32, V. 30, VI. 32, VII. 30, VIII. 38. Nyolc osztályban 268 tanuló.

A tanulók vallása. Róm. kath. 137, gör. kel. 4, ref. 29, ev. 26, unit. 2, izr. 70. *Százalékban:* Róm. kath. 51·1%, gör. kel. 1·5%, ref. 10·8%, ev. 9·7%, unit. 0·8%, izr. 26·1%.

A tanulók anyanyelve. Magyar 264, német 3, szerb 1. *Százalékban:* Magyar 98·5%, német 1·1%, szerb 0·4%.

A tanulók nyelvismerete. Csak magyarul beszél 56, más nyelven is beszél 212. Az utóbbiak közül: németül 208, tótul 3, szerbül 2, horvátul 1, franciául 70, angolul 25. *Százalékban:* Csak magyarul beszél 21%, más nyelven is beszél 79%. Az utóbbiak közül németül 98%, tótul 1·5%, szerbül 0·9%, horvátul 0·5%, franciául 33%, angolul 12%.

A tanulók születésének helye. Budapesti 228, vidéki 37, horvátországi 1, külföldi 2. *Százalékban*: Budapesti 85·0%, vidéki 13·8%, horvátországi 0·4%, külföldi 0·8%.

A **tanulók szüleinek foglalkozása.** Önálló gazda 18, önálló iparos 11, önálló értelmiség 71, önálló kereskedő 26, közalkalmazott 92, magánalkalmazott 39, egyéb 11. *Százalékban:* Önálló gazda 7%, önálló iparos 4%, önálló értelmiség 26%, önálló kereskedő 10%, közalkalmazott 34%, magánalkalmazott 15%, egyéb 4%.

A tanulók szüleinek lakóhelye. Budapesti 257, vidéki 11. *Százalékban*: Budapesti 96%, vidéki 4%.

A tanulók viselete. Jó 213, szabályszerű 55. *Százalékban:* jó 79·5%, szabályszerű 20·5%.

A tanulók előmenetele. Jelesrendű 30, jó 92, elégséges 115, elégtelen egy tárgyból 19, két tárgyból 8, több tárgyból 4. *Százalékban:* Jelesrendű 11·1%, jó 34·3%, elégséges 43·0%, elégtelen egy tárgyból 7·1%, két tárgyból 3·0%, több tárgyból 1·5%.

Az egy, két és több tárgyból bukott tanulók száma osztályonként: I. 3, II. 2, III. 4, IV. 4, V. 3, VI. 7, VII. 8, VIII. 0. Összesen 31 tanuló. *Százalékban*: I. 11%, II. 5%, III. 10%, IV. 12%, V. 10%, VI. 22%, VII. 21%, VIII. —. összesen 11·6%.

A tanulók mulasztása. Az egész évben mulasztott tanítási órák száma: 11.902. Egy tanulóra átlag esik 44 óra.

Magántanulók. Az évfolyamán vizsgálatot tett 18 magántanuló. Osztályok szerint: I. 2, II. 5, III. 2, IV. 3, V. 1, VI. 1, VII. 3, VIII. 1. Vallás szerint: Róm. kath. 8, ref. 4, ev. 1, izr. 5. *Százalékban*: Róm. kath. 44%, ref. 22%, ev. 6%, izr. 28%. Megfelelt 14, nem felelt meg 4. *Százalékban*: megfelelt 78%, nem felelt meg 22%.

TARTALOM.

	Lap
I. Adatok az intézetnek 1918—1919. és 1919—1920. évi történetéhez	3
II. Az intézet tanári testülete az 1919—1920. iskolai évben	7
III. Az intézet tanárjelöltjei az 1918—1919. és 1919—1920. iskolai évben	8
IV. A tanulók névsora	9
V. Érettségi vizsgálatok	12
VI. Statisztikai kimutatás	13

BETHLEN GÁBOR
IRODALMI ÉS NYOMDAI R.T.